

BERICHTEN VAN ROVER

Olinda, 20 november 2023

Beste Amigos,

Hier in Olinda ligt het oudste klooster van de Franciscanen in Brazilië.

Het dateert van 1585. Het is een prachtig complex van gebouwen met een kerk, een kloostergang, het klooster zelf, met vele kunstschaten, gelegen op één van de zeven heuvels, die samen de oude kern van de stad Olinda vormen. Er wonen op het moment slechts vier broeders. Zij hebben onze club van de schilderles gevraagd om in de vorm van schilderijen te herdenken, dat het dit jaar 800 jaar geleden is dat Sint Franciscus een begin heeft gemaakt aan de traditie om met Kerstmis een kerststal te installeren om de geboorte van Jezus plastisch weer te geven en te vieren. Wij gaan er een tentoonstelling van maken in een prachtige zaal in het klooster, dat overigens druk bezocht wordt door toeristen.

We zijn 29 artiesten, grotendeels liefhebbers, intussen ook een paar schilders van beroep. Interessant te zien hoe ieder zijn eigen "handschrift" heeft en vanuit een persoonlijke, hedendaagse horizon het geboorteverhaal verbeeldt.

Kerstnacht in Gaza, olie op doek

Voor mij is het een uitdaging om de vreugde van nieuw leven te vieren, terwijl ons geloof in de mensheid als het ware onderuit gehaald wordt bij het zien van de verschrikkingen van de genocide in de Gazastrook. Bijbelse verhalen van kolonisering door een vreemde mogendheid, van controle en registratie, van verplicht op weg moeten gaan, van geen plek of dak boven je hoofd hebben

Stichting Amigos do Brasil

Ledenadministratie: Anne Lamberix, Hekerbeekweg 14, 6301 EN Valkenburg aan de Geul

T 043 – 601 40 65

E amigosdobrasil@home.nl

I www.amigosdobrasilvalkenburg.nl

Bankrelatie: ING Bank **IBAN: NL95INGB 06798 64 520** - BIC: INGBNL2A

Kamer van Koophandel nr. 41077182 - ANBI 816119557

om rustig te kunnen bevallen, van de moord op de eerstgeborenen en kinderen, van de vlucht naar Egypte zijn actueel.

Pietà de Gaza, olie op doek

Wat een pijn en verdriet doen mensen elkaar aan, wat een trauma's die generaties lang hun uitwerking zullen hebben, wat een gevoel van machteloosheid onzerzijds ten aanzien van de grootmachten en de geopolitiek en ik heb het nog niet eens over Oekraïne, Soedan, Jemen, de Congo, Myanmar... en vul de lijst maar aan van oorlog en onderdrukking die de media niet haalt.

We gaan nu richting Kerstmis, feest van het licht, van een kind dat geboren wordt. Ondanks alles blijf ik zeggen (tegenwoordig meer als opa dan als vader), dat nieuw leven mogen ontvangen, verzorgen, voeden, beschermen en grootbrengen de hoop op een meer rechtvaardige wereld noodzakelijkerwijs levendig houdt en ook de wil om daaraan te werken.

Over kinderen in onze projecten

In de wijk Catingueira, gelegen aan de periferie van de stad Campina Grande, bestaat al sinds 1994 het **Centro de Acolhimento da Criança, CACA**, het kinderopvangcentrum. Een soort crèche en kleuterschool voor de eerste kindertijd van 2 tot 6 jaar. Ieder jaar verlaten ongeveer 15 kinderen dit centrum om vervolgens openbaar onderwijs te volgen op school. Zij kunnen dan lezen en

schrijven. Dat zijn al zo'n 450 kinderen, van wie velen intussen volwassen zijn geworden. Het centrum wordt al die tijd gecoördineerd en verzorgd door onze comadre Elza en haar zussen Neusa en Penina. Penina is helaas in maart vorig jaar overleden. Hosana, dochter van Elza, doet ook al jarenlang mee.

Lekker kliederen

Fijne mensen die van dit centrum hun levenswerk maken. Zeer zinvol, het is immers belangrijk dat kinderen kunnen leren, spelen, eten en rustig slapen. Geborgenheid en liefde ontvangen op een plek die schoon is, vriendelijk, dichtbij huis, samen met kinderen uit de buurt. Een oase in de vaak gespannen levenssfeer die de armoede met zich meebrengt.

Wij onderhouden dit project met een maandelijkse steun van R\$3.000, oftewel jaarlijks ongeveer R\$40.000, dat zijn 8.000 euros. Het is bedoeld voor de armste mensen in de wijk. Maar omdat het zo goed functioneert, met zoveel kunde en ook liefdevolle aandacht voor kinderen en ouders, zijn er ook kinderen uit gezinnen die financiële stabiliteit hebben en die daarom schoolgeld betalen. Met die inkomsten wordt het onderhoud gedaan van het gebouw, worden de vaste lasten betaald (licht, water, gas, internet, belasting), worden inkopen gedaan voor bepaalde feestdagen.

Hier in Olinda, bij ons project van de **Eco-Oca**, werken we met kinderen via de capoeira. Capoeira is een typisch Braziliaanse culturele expressie die verenigt gevechtssport, dans, muziek en volkscultuur. De oorsprong ligt bij het verzet van de tot slaaf gemaakte zwarte bevolking van Brazilië.

Je zelfgemaakte berimbo verven

De capoeira bevordert discipline, respect voor de traditie en voorouders, ritme en lichamelijke oefening, rust en beheersing.

We zijn nu al 7 jaar lang bezig met de capoeira onder leiding van de contramestre Caíca. Caíca heeft hier dichtbij in de wijk Tabajara een capoeira-centrum, dat hij Quimlombola noemt, indertijd aanduiding voor de vrijplaats van gevluchte tot slaaf gemaakte mensen.

Op dinsdagavond trainen we in de Eco-Oca en op zaterdagmiddag gaan de kinderen sinds een paar maanden naar de Quilombola. Daar is dan een educatieve activiteit, als het ware een soort huiswerkbegeleiding in Portugees, wiskunde, biologie, geschiedenis, kunst en creativiteit. De docenten zijn volwassen capoeiristas.

Straks op weg naar de Quimlombola

Met recht trots op het resultaat

De nadruk ligt op antiracistisch onderwijs. Belangrijk voor deze kinderen die allemaal donker van kleur zijn en wiens afro-Braziliaanse identiteit vaak ontkend en gediscrimineerd wordt. Religieuze uitingen van afro-Braziliaanse oorsprong worden zelfs duivels verklaard door neopentecostale christelijke kerken (Pinkstergemeente).

Wij merken dat de kinderen en jongeren in de loop der jaren iets rustiger zijn geworden, minder gewelddadig en provocerend naar elkaar toe. Zij luisteren meer naar elkaar, vormen een eigen mening en spreken zich uit. Vandaag is het 20 november, dag van de “consciência negra”, het negerbewustzijn, men herdenkt de sterfdag van Zumbi, verzetsleider uit de 17' eeuw die een grote quilombo gesticht heeft en daarom vermoord is. Vandaag en deze hele week gaat onze capoeiragroep zich met trots tonen op verschillende openbare scholen hier in Olinda.

De kosten van dit project zijn ongeveer 300 euro's per maand (instructeur,

voeding, kleding, transport), 3.600 euro's per jaar.

Op 27 september was het feest van Cosme en Damião, de tweeling, kinderen van de orixás Iansã en Exu, en op 12 oktober was het feest van de patroonheilige van Brazilië, Nossa Senhora Aparecida, tegelijkertijd Dag van de Kinderen. We hebben die twee feesten in een keer gevierd op zaterdagmiddag 14 oktober bij de Eco-Oca met allerlei traditionele kinderspelletjes.

Een uitbundig feest. Met cadeautjes voor de winnaars bij de spelletjes en voor eenieder een zak met snoep. 150 Zakken snoep hadden we klaar gemaakt, die snel uitgedeeld waren.

Over jongeren

Wanneer kinderen jongeren worden, wordt het leven moeilijker voor zwarte, perifere jongens en meisjes. Het openbaar onderwijs is van slechte kwaliteit en niet motiverend. De universiteit blijft voor de meesten buiten het vizier. Op de arbeidsmarkt is er plek voor hulp in de bouw, hulp in de huishouding. Velen proberen rond te komen met het afleveren van voedsel en postpakketten per fiets of motor. Allemaal zonder sociale rechten of verzekering. Een onzeker bestaan met weinig perspectief op verbetering. Voor velen ligt

het voor de hand drugs te gebruiken, alcohol, lijm, hasj en de laatste jaren ook crack, hetgeen meestal funest is.

Er is veel geweld in de periferie vanwege de drugsoorlog. Nog steeds is niet vastgesteld per wet welke hoeveelheid hasj of andere drugs gezien mag worden als voor eigen gebruik of als handel. Dat maakt de politie ter plekke uit. Willekeur gekleurd door racisme. Zo vindt er een enorme groei plaats van de met name zwarte gevangenisbevolking. Eind 2022 waren er 832.295 gevangenen in Brazilië, een toename van 257% in vergelijking met het jaar 2000. In Pernambuco met 9 miljoen inwoners zijn er 34.950 gevangenen in gevangenissen met plek voor 13.842 mensen. Een hel. Om te overleven in die hel vormen er zich criminele organisaties, die op nationaal niveau de georganiseerde misdaad sturen. 63,7% van de gevangenisbevolking is neger. 90% van de mensen die in Pernambuco gedood zijn door de politie zijn negers, 113 mensen in 2020, 101 in 2021, 91 in 2022. In de afgelopen jaren zijn in ons straatje en in de wijkjes hier in de buurt die in de laatste 15 tot 20 jaar zijn ontstaan, zes jongens vermoord, allemaal vanwege de

kruimels van de drugshandel. Geen enkele van de moorden is opgelost, d.w.z. onderzocht, de dader gevangengenomen, een proces, rechtspraak, niks! Dat maakt mij zo opstandig, die volledige onverschilligheid van de openbare macht waar het arme, meestal zwarte mensen betreft. Op woensdagavond 30 augustus is Olho de Vidro vermoord bij ons in de straat. Ik hoorde de schoten. Was tv aan het kijken, volleybal Brazilië tegen Argentinië. Het leek wel een mitrailleur zoveel schoten achter elkaar. Even dacht ik nog dat het vuurwerk was vanwege de wedstrijd, maar een pistoolschot klinkt korter, droger, zonder echo. Mò belde mij meteen om verhaal te doen. Olho de Vidro is met kogels doorzeefd. Een jonge man die als strategie om te overleven fruit weghaalde (om niet te zeggen stelen) op sítios hier in de buurt. Fruit, kokosnoten of oud ijzer, je zag hem altijd sjouwen met iets om een centje te verdienen. Hij woonde met zijn moeder en een kind in de favela boven aan de weg. Netinho werd hij ook wel genoemd, hetgeen kleinzoontje betekent. Hij had dus dezelfde naam als zijn vader en opa, maar niemand kende hem bij die naam. Olho de Vidro, glazen oog, werd hij door iedereen genoemd, omdat hij zulke licht gekleurde ogen had dat ze als het ware van glas leken te zijn. Bij ons was hij ook vaak op het terrein. Ongevraagd natuurlijk, maar daar maakten wij ons niet druk om. Hij heeft hier nooit iets van waarde gestolen. Hij was vriendelijk en beleefd en geestig ook. Ik moest altijd lachen met hem vanwege het spel van de arme om te overleven. Ik betrapte hem vaak op wat eigenlijk niet mocht, maar meteen wist Netinho met een kwinkslag je vriend te zijn. Iedereen hier in de buurt mocht hem wel, duldde zijn kleine misdaden en bewonderde zijn onuitputtelijk gesjouw.

In stilte gaat het commentaar over de moord. Cultuur van het zwijgen, immers je kunt nergens je beroep gaan halen. Iedereen weet wie het gedaan heeft. Deze figuur, de moordenaar, is net uit het gevang gekomen, na 5 jaar cel.

Waarschijnlijk verbonden nu aan zo'n grote misdaadgroep die hem wapens levert en veel munitie. Zij waren met zijn tweeën en hebben die avond nog twee andere jongens vermoord in de favela van de Cidade Tabajara en in Ouro Preto aan de overkant van onze straat. Intimidatie en terreinverovering van de "boca de fumo", de drugshandel ter plekke. Ik weet niet of Netinho, die crack gebruikte, een schuld had, maar ik vermoed dat hij gewoon op het verkeerde moment op de verkeerde plek was.

Het is een zinloze drugsoorlog met vrijwel uitsluitend jonge, mannelijke, arme negers als slachtoffer. Ik kan zo een tiental namen noemen van wie niemand in de wijk verbaasd zal staan wanneer zij een vroegtijdige dood zullen sterven, allemaal jongelui die ik vanaf hun kindertijd ken: Lagarto, zijn minderjarig zoontje Vito, Júlio César bijnaam Pite, Nenê, Alain, Paulo die Chuck genoemd wordt, Nino, Lulinha, Chiquito, Moisés, Gabriel en Goga, allen werkeloos of dagloner, niet echt crimineel, drugsgebruikers, de meesten al vader op jonge leeftijd. Ellende is dat drugsverslaving niet gezien wordt als een probleem van volksgezondheid maar uitsluitend als een kwestie van veiligheid en repressie door de militaire politie. Ik vraag mij voortdurend af en weet eerlijk gezegd niet goed, hoe wij iets voor deze jonge mannen zouden kunnen betekenen, behalve dan hen niet te marginaliseren en met respect te bejegenen. Wij proberen steeds de aporofobie, dat is de vrees voor arme mensen, te doorbreken. In de media wordt de bevolking van de arme, perifere wijken voortdurend gecriminaliseerd via populaire programma's over misdaad en moord. De fascistische politiek van het bolsonarisme dringt aan op bewapening van de "goede burgers" en heeft de leuze "een goede bandiet is een dode bandiet". Het fascisme vindt ook zijn weerklank in neopentecostale kerken die de moraal van de goede burger vormen. Als je Jesus accepteert en "crente", gelovig, wordt, dan krijg je aanzien in de perifere wijken, omdat je niet drinkt, niet gukt, niet

danst, niet hoereert, niet halfbloot gekleed gaat, je dochters zijn keurige maagden, je vrouw is onderdanig, je beschermt het gezin, je eigendom, eert het vaderland en God en je stemt op extreem rechts want je bent tegen abortus, feminisme, homo's en transgenders, tegen de genderideologie, tegen het communisme. Ga er maar eens aan staan!

De Gaarkeuken, "Cozinha Afetiva"

Ons publiek is tegenwoordig voornamelijk de bevolking van de favela die tegen de helling is gebouwd langs de randweg ("perimetral") hier in de buurt. Met het einde van de pandemie hebben veel mensen weer een baantje gevonden. De meeste vrouwen werken als dagloners zonder arbeidscontract, poetsvrouwen, wasvrouwen, kinderoppas, bejaarden of zieken begeleiden in huishoudens van de blanke middenklasse. Mannen werken in de bouw, meestal ook zonder vast contract. Gelukkig zijn er met de regering Lula weer een aantal sociale programma's opgestart die enig basisinkomen garanderen om de honger te voorkomen.

We zijn in april 2020 begonnen met de gaarkeuken en bereidden in die tijd drie keer per week 250 maaltijden. Nu maken we flinke pannen eten klaar, nog steeds drie keer per week, op dinsdag, donderdag en zaterdag, die goed zijn voor 150 porties. Dat betekent 1.950 maaltijden per maand. Het geeft enige "segurança alimentar", garantie van

voeding voor de armsten, mensen die slecht behuist zijn, werklozen, alleenstaande vrouwen en jonge moeders, alcoholisten en drugsgebruikers.

Nog steeds werken we met een groep van 12 vrijwilligers, mensen die zelf ook die garantie van eten op tafel nodig hebben en die van het project maandelijks een voedselpakket ontvangen. De voedselpakketten worden betaald door cursisten en vrienden van de schilderles. De maandelijkse kosten van de gaarkeuken liggen tussen de 1.800 tot 2.000 Euros, dat is bijna 1 euro per maaltijd.

Bij de Eco-Oca is ook een moestuin, die de afgelopen maanden steun en oriëntatie heeft gekregen van de agro-ecologische NGO Sabiá. We hebben werktuigen ontvangen, compost en zaden. Het ziet er al beter uit, maar het valt niet mee om de tuin goed te onderhouden. Een dagelijkse taak.

Zoals al eerder verteld, brengen de mensen die eten ontvangen als tegenprestatie afval mee van huis die te recycleren is.

Maandelijks komt de associatie van recyclers dit materiaal ophalen en vanuit de winst doen zij een bijdrage aan de gaarkeuken.

We hebben drie grote vuilnisbakken laten maken en hebben die in onze straat geplaatst om te voorkomen dat straathonden en paarden vuilnis verspreiden. Ook om ziektes te voorkomen, ratten,

schorpioenen, muggen. De vuilnis gaat in die bakken en recyclingspullen gaan naar de Eco-Oca.

De bakken worden geplaatst

De harde werkers

Twee jaar geleden hebben we met de schilderles de medewerkers van de Cozinha Afetiva geportretteerd. Die portretten zijn vorig jaar tentoongesteld in de juridische school van de Regionale Rechtbank voor Arbeidsrecht. Welnu, de rechtbank heeft besloten om alle portretten te kopen voor een permanente tentoonstelling en de opbrengst is geheel voor de Cozinha Afetiva. Bijna 2.000 euros. Top!

De cursisten van de schilderles

Het huisje van Mô

In de maanden april, mei en juni hebben we het huis van Mô verbouwd. Het stond op instorten en de regenperiode in wintertijd (mei-september) betekende een dreiging.

We hebben het flink aangepakt. Nieuwe funderingen gemaakt, gewapend beton,

steverige muren, vloer, keuken en wc betegeld. Alles eenvoudig maar degelijk. Natuurlijk rijst de vraag, waarom voor Mô wel zo'n actie en voor zoveel andere mensen niet?

Het was gewoon absolute noodzaak, hetgeen iedereen in de buurt wel begreep. Mô komt nauwelijks uit de voeten met haar enorme lijf, is wasvrouw,

maar heeft weinig klanten, doet trouw mee met de gaarkeuken, heeft geen man, heeft twee zonen die haar alleen maar zorgen geven, brengt een kleindochter groot, armoe troef...

Met hulp van Steph en Muis Vaessen en van John en Elly Lemmens hebben we het voor elkaar gekregen. Een aantal mensen van de schilderclub heeft ook bijgedragen. Al met al heeft het iets meer dan 4.000 euros gekost.

Oogoperatie

Op 28 juli ben ik aan mijn linker oog geopereerd. Ziekte van Fuchs. Ik had nog maar 40% van mijn zicht, zag alles wazig. Het was nodig een endotheeltransplantatie te doen. Het achterste laagje van mijn hoornvlies is verwisseld. Een techniek

(DMEK, Descemet Membrane Endothelial Keratoplasty) die door een Nederlandse arts, Gerrit Melles, is uitgevonden. De operatie is goed geslaagd. Ik zie alles weer scherp en helder. De ervaring is op het moment dat je alles opeens weer goed ziet alsof er een wonder geschiedt, als een kind zo blij ben ik. Op 26 januari 2024 komt het rechter oog aan de beurt, "se Deus quiser".

Met Eliana gaat het ook goed. De nieuwe heup loopt gesmeerd.

Wij danken jullie voor jullie aandacht, medeleven en financiële hulp om onze sociaal educatieve projecten draaiende te houden. Het doet mensen goed. Laten we ons daarin verheugen en ondanks alle gebrek aan humaniteit in de wereld met een goed gemoed vrede en vriendschap vieren met Kerstmis en het Nieuwe Jaar hoopvol verwelkomen.

Veel lieve groeten ook van Eliana, Rover van der Ploeg

Rover bij de vuilnisbakken op straat waar is aangeduid dat te recyclen materiaal bij de Eco-Oca afgegeven kan worden

GIFTEN

- Het ouderlijk huis van de familie Gloudemans werd verkocht en de familie en neven en nichten namen spullen ter herinnering mee. Zij gaven hiervoor een symbolisch bedrag waardoor Amigos do Brasil werd verrast met een mooie gift van 910,- euro. Hartelijk dank voor dit bijzondere initiatief!

- Bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Jaarclub De Pijpers ontvingen wij een prachtige donatie van 1.100,- euro ten bate van onze projecten. Hartelijk dank!
- Veel dank ook voor de mooie anonieme gift van 1.000,- euro.
- De oud-jaargenoten van Rover doneerden het mooie bedrag van 550,- euro. Hartelijk dank!
- De heer en mevrouw Steensma vierden dit jaar beiden een bijzondere verjaardag. De gasten werden gevraagd om in plaats van een cadeau een donatie te doen voor Amigos do Brasil waardoor het prachtige bedrag van 2.795,- euro op onze rekening werd bijgeschreven. Fantastisch. Heel veel dank hiervoor!
- Van twee trouwe donateurs ontvingen wij een mooie gift van 250,- euro. Veel dank!

Onze oprechte dank, ook aan alle andere donateurs voor hun steun en vertrouwen.

Graag laten wij u hier beneden meegenieten van de net binnengekomen vrolijke fotos van het St. Jansfeest in de crèche in Campina Grande.

***Kijkend naar deze aandoenlijke
en lieve gezichtjes van de
kinderen van onze crèche
wensen wij u en iedereen die u
dierbaar is een gezegend en
liefdevol Kerstfeest toe en een
mooi begin van het nieuwe jaar.***

Bestuur St. Amigos do Brasil

